

UNITAT 2

ELS DRETS DELS CIUTADANS EN L'RGPD QUAN LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES TRACTEN LES SEVES DADES PERSONALS

CONTINGUTS

1. Introducció
2. Dret d'informació en la recollida de dades
3. Disposicions generals sobre l'exercici de drets
4. Dret d'accés
5. Dret de rectificació
6. Dret de supressió
7. Dret a la limitació del tractament
8. Dret de portabilitat de les dades
9. Dret d'oposició i decisions individualitzades
10. Limitacions de l'exercici de drets

OBJECTIUS

1. Relacionar els principis generals de l'RGPD
2. Identificar tractaments
3. Redactar clàusules d'informació

Autor/a: Institut Nacional d'Administració Pública

Actualització: Ricard Martínez Martínez

Data actualització: agost 2020

Aquesta obra es difon mitjançant la llicència [Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

2.1. INTRODUCCIÓ

Les principals obligacions que estableix la normativa de protecció de dades recauen sobre el responsable del tractament, que haurà de facilitar-ne el compliment i participar-hi. Algunes d'aquestes OBLIGACIONS disposen d'un VESSANT ACTIU en generar la seva corresponent acció de garantia i defensa, amb la qual cosa es converteixen en veritables DRETS dels ciutadans en relació amb el tractament de la seva informació de caràcter personal.

L'RGPD modifica el ventall dels drets coneguts i reconeguts -en matèria de protecció de dades - per la normativa nacional i europea fins que es promulgui. Als drets preexistents afegeix una nova denominació de la cancel·lació –SUPRESSIÓ en què s'inclou una menció específica al dret a l'oblit–, i es reconeixen el dret a la LIMITACIÓ DEL TRACTAMENT i el de PORTABILITAT.

Pel que fa a les condicions generals per a l'exercici i atenció dels drets, es consolida l'obligació d'atendre els drets llevat que s'acrediti la impossibilitat d'identificar l'interessat; s'estableix el termini d'un mes prorrogable per dos més segons la complexitat i el nombre de sol·licituds per a l'atenció del seu exercici; es plasma de manera definitiva la possible resposta a l'exercici del dret per mitjans electrònics si es va exercir per aquests mitjans, llevat que l'interessat manifesti altrament; i, en definitiva, per al supòsit que el responsable decideixi no donar curs a la sol·licitud de l'afectat, es consolida l'obligació d'informar-lo en el termini d'un mes sobre les raons d'aquesta negativa i sobre la possibilitat d'acudir a l'autoritat de control o als òrgans judicials en cas de desacord.

Al seu torn, es reforça la gratuïtat en l'exercici dels drets, llevat del supòsit específic de sol·licituds manifestament infundades o excessives, especialment a causa del seu caràcter repetitiu, en què serà possible cobrar un cànon raonable en funció dels costos administratius generats per facilitar la informació o la comunicació, fer l'actuació sol·licitada, o, fins i tot, negar-se a actuar pel que fa a la sol·licitud. També es faculta el responsable del tractament a sol·licitar informació addicional que garanteixi suficientment la identificació de l'afectat.

2.2. DRET D'INFORMACIÓ EN LA RECOLLIDA DE DADES

2.2.1. Antecedents: el dret d'informació a la LOPD

Com a punt de partida d'aquest dret d'informació, hem de referir-nos a l'antiga LOPD (article 5.1), de conformitat amb la qual quan una Administració pública o un òrgan administratiu competent per raó de la matèria recollien dades de caràcter personal, havien d'informar els interessats sobre el següent:

- L'existència d'un fitxer o tractament de dades personals.
- La finalitat per a la qual es recullen les dades personals.
- Els destinataris de la recollida de les dades personals.
- El lloc on exercir els drets que els reconeix la normativa de protecció de dades.
- La identitat de qui recull les dades personals.

2.2.2. El dret d'informació en l'RGPD

Amb l'RGPD, s'incrementa la informació que haurà de facilitar-se a l'interessat quan les dades es recullin d'aquest. En el capítol III –Drets de l'interessat– i, en concret, en els articles 12 i 13, l'RGPD desenvolupa àmpliament la normativa reguladora de la «Transparència de la informació, la comunicació i les modalitats d'exercici dels drets de l'interessat» (article 12) i ordenadora de la «Informació que haurà de facilitar-se quan les dades personals s'obtinguin de l'interessat» (article 13).

D'aquesta manera, i segons l'RGPD, el responsable del tractament haurà d'informar dels aspectes següents:

- Identitat i dades de contacte del responsable i, si escau, del seu representant;
- Dades de contacte del delegat de protecció de dades;
- Fins i base jurídica del tractament;
- Interessos legítims del responsable o d'un tercer;
- Destinataris o categories de destinataris de les dades personals;
- Transferències internacionals previstes;
- Termini de conservació;
- Drets d'accés, rectificació o supressió, limitació del tractament, oposició i portabilitat;
- Possibilitat de revocació del consentiment;
- Dret a presentar una reclamació davant una autoritat de control;
- En cas que la comunicació de dades personals sigui obligatòria, s'ha d'informar de les possibles conseqüències en cas que no es facilitin les dades;
- Informació sobre la possible existència de decisions automatitzades, incloent-hi l'elaboració de perfils, la lògica aplicada i les conseqüències previstes.

Per facilitar el compliment d'aquest dret d'informació, l'AEPD, en col·laboració amb l'Agència Basca de Protecció de Dades i l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, ha publicat la [Guia per al compliment del deure d'informar](#), en què s'especifica que, quan les dades personals es recullen dels interessats, es pot facilitar la INFORMACIÓ PER CAPES, de manera que es distingeix entre una informació bàsica (primer nivell) i una informació addicional (segon nivell):

Epígrafe	Información básica (1ª capa, resumida)	Información adicional (2ª capa, detallada)
"Responsable" (del tratamiento)	Identidad del Responsable del Tratamiento	Datos de contacto del Responsable Identidad y datos de contacto del representante Datos de contacto del Delegado de Protección de Datos
"Finalidad" (del tratamiento)	Descripción sencilla de los fines del tratamiento, incluso elaboración de perfiles	Descripción ampliada de los fines del tratamiento Plazos o criterios de conservación de los datos Decisiones automatizadas, perfiles y lógica aplicada
"Legitimación" (del tratamiento)	Base jurídica del tratamiento	Detalle de la base jurídica del tratamiento, en los casos de obligación legal, interés público o interés legítimo. Obligación o no de facilitar datos y consecuencias de no hacerlo
"Destinatarios" (de cesiones o transferencias)	Previsión o no de Cesiones Previsión de Transferencias, o no, a terceros países	Destinatarios o categorías de destinatarios Decisiones de adecuación, garantías, normas corporativas vinculantes o situaciones específicas aplicables
"Derechos" (de las personas interesadas)	Referencia al ejercicio de derechos.	Cómo ejercer los derechos de acceso, rectificación, supresión y portabilidad de sus datos, y la limitación u oposición a su tratamiento Derecho a retirar el consentimiento prestado Derecho a reclamar ante la Autoridad de Control
"Procedencia" (de los datos)	Fuente de los datos (cuando no proceden del interesado)	Información detallada del origen de los datos, incluso si proceden de fuentes de acceso público Categorías de datos que se traten

Imatge 1. Taula obtinguda de la Guia per al compliment del deure d'informar

La justificació jurídica pràctica de la denominada «informació per capes» es troba en l'exigència necessària de claredat, concisió i fàcil accés a la informació. Té els objectius de comprensió, transparència i adequació al tipus de tractament de dades que du a terme el responsable del tractament. Aquesta informació per capes ha estat recollida en l'article 11 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPDGDD):

Article 11. Transparència i informació a l'afectat.

1. Quan les dades personals siguin obtingudes de l'afectat, el responsable del tractament podrà complir el deure d'informació que s'estableix en l'article 13 del Reglament (UE) 2016/679 facilitant a l'afectat la informació bàsica a què es refereix l'apartat següent i indicant-li una adreça electrònica o un altre mitjà que permeti accedir de manera senzilla i immediata a la resta de la informació.

2. La informació bàsica a què es refereix l'apartat anterior ha de contenir, almenys:

- a) La identitat del responsable del tractament i del seu representant, si escau.
- b) La finalitat del tractament.
- c) La possibilitat d'exercir els drets establerts en els articles 15-22 del Reglament (UE) 2016/679.

Si les dades obtingudes de l'afectat són tractades per a l'elaboració de perfils, la informació bàsica ha d'incloure també aquesta circumstància. En aquest cas, l'afectat haurà de ser informat del seu dret a oposar-se a l'adopció de decisions individuals automatitzades que produeixin efectes jurídics sobre ell o l'afectin significativament de

manera similar, quan es doni aquest dret d'acord amb el que preveu l'article 22 del Reglament (UE) 2016/679.

3. Quan les dades personals no han estat obtingudes de l'afectat, el responsable pot complir el deure d'informació que s'estableix en l'article 14 del Reglament (UE) 2016/679 facilitant-li la informació bàsica assenyalada a l'apartat anterior, indicant-li una adreça electrònica o un altre mitjà que li permeti accedir de manera senzilla i immediata a la resta de la informació.

En aquests supòsits, la informació bàsica ha d'incloure també:

- a) Les categories de dades objecte de tractament.
- b) Les fonts de què procedeixen les dades.

Per part seva, l'article 14 de l'RGPD estableix una regulació més exigent en relació amb la «Informació que haurà de facilitar-se quan les dades personals no s'hagin obtingut de l'interessat».

En aquest precepte es disposa que si les dades no es recullen de l'interessat, a més, se l'haurà d'informar de les «Categories de dades que es tractaran», de la «Font de què procedeixen les dades personals» i, si escau, de si procedeixen de «Fonts d'accés públic».

Així mateix, en l'RGPD s'aclareix el termini aplicable per informar l'interessat en cas que les dades no es recullin directament de l'interessat. Aquest termini –amb caràcter general i com a màxim– és d'«un mes» o, en un altre cas, cal haver-ne informat l'interessat en el moment de la primera comunicació a l'interessat si les dades s'utilitzen per a aquest fi, o de la primera cessió/comunicació d'aquestes dades a un tercer en cas que es pretengui la cessió/comunicació.

En ambdós supòsits, tant si les dades personals s'han obtingut de l'interessat com si no ha estat així, les mesures que el responsable del tractament ha d'adoptar per facilitar la informació es poden estructurar de la manera següent:

- La informació que es facilita ha de ser concisa, transparent, intel·ligible, accessible, fàcil d'entendre i presentar-se en un llenguatge clar i senzill, en especial la que s'adreça específicament als infants.
- La informació ha de ser facilitada per escrit o altres mitjans, fins i tot electrònics, si escau.
- La informació podrà facilitar-se verbalment, quan ho sol·liciti l'interessat, sempre que es demostrï la identitat del sol·licitant per altres mitjans.

No obstant tot l'anterior, l'RGPD estableix excepcions específiques al deure d'informació, recollides en els articles 13.4 i 14.5, de manera que no s'hi aplicarà el que s'ha exposat anteriorment:

Si les dades s'han obtingut de l'interessat:

- Quan l'interessat ja disposi de la informació.

Si les dades no s'han obtingut de l'interessat:

- Quan l'interessat ja disposi de la informació.
- En els supòsits d'esforç desproporcionat. En l'RGPD s'estableixen les pautes que han de servir per ponderar l'existència d'un esforç desproporcionat en cas de tractament amb fins d'arxiu, estadístics o d'investigació científica o històrica.
- En els supòsits d'existència d'una previsió legal expressa de tractament o revelació, amb mesures oportunes de protecció.
- En els supòsits d'existència d'una obligació de secret legal o professional.

A conseqüència de les novetats normatives derivades de l'aplicació pràctica de l'RGPD, les clàusules, els cupons, les fitxes, els qüestionaris o els formularis (incloent-hi els que s'utilitzen en les pàgines web) han d'adaptar-se als requisits esmentats i han d'incloure en qualsevol cas informació concisa, transparent, intel·ligible, clara i senzilla en relació amb el tractament de les dades que pretén fer el responsable.

2.3. DISPOSICIONS GENERALS SOBRE L'EXERCICI DE DRETS

Per seguir una sistemàtica adequada en aquesta exposició, hem de començar per analitzar les característiques comunes dels drets a què es farà menció específica i esbossar els requisits necessaris per exercir-los.

Com a titular de les seves dades de caràcter personal, l'interessat pel tractament pot exercitar davant el responsable, l'Administració o l'òrgan administratiu que tracta aquestes dades personals els drets d'accés, de rectificació, de supressió (incloent-hi el dret a l'oblit), de portabilitat, d'oposició i de limitació del tractament.

Amb caràcter preliminar, el considerant (59) de l'RGPD anticipa les línies generals de la protecció dispensada als drets dels ciutadans en l'articulat del mateix Reglament, en assenyalar que:

Han d'arbitrar-se fórmules per facilitar a l'interessat l'exercici dels seus drets en virtut d'aquest Reglament, inclosos els mecanismes per sol·licitar i, si escau, obtenir de manera gratuïta, en particular, l'accés a les dades personals i la seva rectificació o supressió, així com l'exercici del dret d'oposició. El responsable del tractament també ha de proporcionar mitjans perquè les sol·licituds es presentin per mitjans electrònics, en particular quan les dades personals es tracten per mitjans electrònics. El responsable del tractament ha d'estar obligat a respondre a les sol·licituds de l'interessat sense dilació indeguda i a tot estirar en el termini d'un mes, i a explicar-ne els motius en cas que no les atengui.

La llei espanyola, la LOPDGDD, ha completat en l'article 12 les disposicions generals sobre l'exercici de drets en ordenar que:

- Els drets reconeguts en els articles 15-22 del Reglament (UE) 2016/679 poden exercir-se directament o per mitjà d'un representant legal o voluntari.
- El responsable del tractament està obligat a informar l'afectat sobre els mitjans a la seva disposició per exercir els drets que li corresponen. Els mitjans han de ser fàcilment accessibles per a l'afectat. L'exercici del dret no pot ser denegat pel simple fet que l'afectat opti per un altre mitjà.

- L'encarregat pot tramitar, a compte del responsable, les sol·licituds d'exercici formulades pels afectats dels drets si així s'estableix en el contracte o acte jurídic que els vincula.
- La prova del compliment del deure de respondre a la sol·licitud d'exercici dels drets formulat per l'afectat recau sobre el responsable.
- Quan les lleis aplicables a determinats tractaments estableixen un règim especial que afecta l'exercici dels drets previstos en el capítol III del Reglament (UE) 2016/679, es tindrà en compte el que disposen aquelles lleis.
- En qualsevol cas, els titulars de la pàtria potestat poden exercitar en nom i representació dels menors de catorze anys els drets d'accés, rectificació, cancel·lació, oposició o qualssevol altres que els puguin correspondre en el context d'aquesta Llei orgànica.
- Són gratuïtes les actuacions dutes a terme pel responsable del tractament per atendre les sol·licituds d'exercici d'aquests drets, sens perjudici del que disposen els articles 12.5 i 15.3 del Reglament (UE) 2016/679 i els apartats 3 i 4 de l'article 13 d'aquesta Llei orgànica. És a dir, per exemple, poden cobrar-se costos per l'exercici dels drets quan l'afectat triï un mitjà diferent del que se li ofereix que suposi un cost desproporcionat.

Els drets esmentats es regulen específicament en els articles 15-22 de l'RGPD. Finalment, en els àmbits protector i reactiu que correspon a les autoritats de control, la lletra a) de l'apartat 1 de l'article 58 de l'RGPD confereix una sèrie de poders a les autoritats de control de protecció de dades quan els responsables o, si escau, encarregats, no compleixen aquests drets, que analitzarem en el mòdul 5 d'aquest curs.

2.4. DRET D'ACCÉS

A través de l'exercici d'aquest dret, els interessats pels tractaments poden CONÈIXER SI LES SEVES DADES DE CARÀCTER PERSONAL SÓN TRACTADES per part de l'Administració pública o de l'òrgan administratiu responsable del tractament, quines dades són objecte d'aquest tractament, la finalitat del tractament, l'origen de les dades esmentades i si s'han comunicat o es comunicaran a un tercer.

Alhora, amb l'aplicació de l'RGPD, en l'article 15 –sota la rúbrica «Dret d'accés de l'interessat»–, s'amplia la possibilitat de coneixement de les diverses circumstàncies relatives al tractament de les dades personals realitzat pel responsable.

D'acord amb aquest precepte:

1. L'interessat tindrà dret a obtenir del responsable del tractament confirmació de si es tracten o no dades personals que el concerneixen i, en aquest cas, dret d'accés a les dades personals i a la informació següent:
  - a) els fins del tractament;
  - b) les categories de dades personals de què es tracta;
  - c) els destinataris o les categories de destinataris a què es van comunicar o es comunicaran les dades personals, en particular destinataris en tercers o organitzacions internacionals;
  - d) en cas que sigui possible, el termini previst de conservació de les dades personals o, si no és possible, els criteris utilitzats per determinar aquest termini;
  - e) l'existència del dret a sol·licitar del responsable la rectificació o supressió de dades

personals o la limitació del tractament de dades personals relatius a l'interessat, o a oposar-se a aquest tractament;

f) el dret a presentar una reclamació davant una autoritat de control;

g) quan les dades personals no s'hagin obtingut de l'interessat, qualsevol informació disponible sobre el seu origen;

h) l'existència de decisions automatitzades, incloent-hi l'elaboració de perfils, a què es refereixen l'article 22, apartats 1 i 4, i, almenys en aquests casos, informació significativa sobre la lògica aplicada, així com la importància i les conseqüències previstes d'aquest tractament per a l'interessat.

2. Quan es transfereixin dades personals a un tercer país o a una organització internacional, l'interessat té dret a ser informat de les garanties adequades en virtut de l'article 46 relatives a la transferència.

3. El responsable del tractament ha de facilitar-li una còpia de les dades personals objecte de tractament. El responsable pot percebre per qualsevol altra còpia sol·licitada per l'interessat un cànon raonable basat en els costos administratius. Quan l'interessat presenti la sol·licitud per mitjans electrònics, i llevat que sol·liciti que es faciliti d'una altra manera, la informació s'ha de facilitar en un format electrònic d'ús comú.

4. El dret a obtenir còpia –esmentat en l'apartat 3– no afectarà negativament els drets i les llibertats d'altres.

Els mitjans més habituals per facilitar l'accés són la visualització en pantalla, la tramesa d'un escrit, còpia o fotocòpia per correu -certificat o no-, l'obtenció d'una telecòpia, la tramesa de correu electrònic o un altre sistema de comunicació electrònic i, en definitiva, la posada a disposició de l'interessat per part del responsable de qualsevol altre sistema adequat per a l'accés.

L'RGPD s'inclina a favor de la GRATUÏTAT del primer accés mitjançant còpia de la informació i possibilita l'exigència d'un cànon orientat a sufragar els costos de les sol·licituds ulteriors.

La LOPDGDD ha modulat en l'article 13 algunes de les condicions d'exercici del dret d'accés en els termes següents:

- Quan el responsable tracti una gran quantitat de dades relatives a l'afectat i aquest exercici el dret d'accés sense especificar si es refereix a totes o a una part de les dades, el responsable pot sol·licitar-li, abans de facilitar-li la informació, que l'afectat especifiqui les dades o activitats de tractament a què es refereix la sol·licitud.
- El dret d'accés s'entén atorgat si el responsable del tractament facilita a l'afectat un sistema d'accés remot, directe i segur a les dades personals que en garanteixi, de manera permanent, l'accés a totes. A aquest efecte, la comunicació pel responsable a l'afectat de la manera en què pot accedir a aquest sistema és suficient per tenir per atesa la sol·licitud d'exercici del dret. No obstant això, l'interessat pot sol·licitar del responsable la informació referida als aspectes prevists en l'article 15.1 del Reglament (UE) 2016/679 que no s'inclouï en el sistema d'accés remot.
- Es pot considerar repetitiu l'exercici del dret d'accés en més d'una ocasió durant el termini de sis mesos, llevat que n'existeixi una causa legítima.
- Quan l'afectat triï un mitjà diferent del que se li ofereix que suposi un cost desproporcionat, la sol·licitud serà considerada excessiva, per la qual cosa l'afectat assumirà l'excés de costos que la seva elecció comporti. En aquest cas, només serà

exigible al responsable del tractament la satisfacció del dret d'accés sense dilacions indegudes.

El dret d'accés és independent del dret d'accés a la informació pública que regula la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. També és independent del dret d'accés a la documentació en un procediment administratiu, regulat per la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

Per la seva banda, l'accés a la història clínica es regula específicament en la Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica –Llei d'autonomia del Pacient–, per bé que l'autoritat competent en matèria de protecció de dades pot tutelar aquest accés en cas que –una vegada exercit– la resposta no sigui satisfactòria per al ciutadà, o no s'hi hagi respost en els terminis prevists. A més, aquesta Llei permet l'accés a la història clínica dels pacients morts a persones que hi estiguin vinculades per raons familiars o de fet, llevat que el difunt l'hagués prohibit expressament i s'acrediti aquest fet.

2.5. DRET DE RECTIFICACIÓ

Suposa la possibilitat que –exercint-ne el dret davant el responsable del tractament– el titular d'aquestes dades aconsegueixi la modificació de les seves dades personals inexactes o incompletes, per a la qual cosa en la sol·licitud de rectificació ha d'indicar quines dades vol que es modifiquin o corregeixin. El titular de les dades –sol·licitant de la rectificació– ha d'adjuntar a aquesta sol·licitud la documentació justificativa en què basa la seva pretensió.

D'acord amb l'article 16 de l'RGPD, l'interessat té dret a aconseguir la rectificació de les dades personals inexactes que el concerneixen, sense dilació indeguda i per part del responsable del tractament. Tenint en compte els fins del tractament, l'interessat té dret que es completin les dades personals que siguin incompletes, fins i tot mitjançant una declaració addicional.

L'article 14 de la LOPDGDD assenyala que l'afectat ha d'indicar en la seva sol·licitud a quines dades es refereix i la correcció que cal fer-hi. També hi ha d'adjuntar, quan sigui necessari, la documentació justificativa de la inexactitud o caràcter incomplet de les dades objecte de tractament.

2.6. DRET DE SUPRESSIÓ (DRET A L'OBLIT)

El dret de supressió té l'objectiu d'eliminar –sense dilació indeguda– les dades personals quan es donin algun dels supòsits que s'esmenten a continuació. Els exemples més típics es vinculen al tractament il·lícit de dades, o a la desaparició de la finalitat que va motivar el tractament per al qual van ser recollides.

L'article 17 de l'RGPD regula aquest dret. S'hi tenen en compte algunes excepcions que en justifiquen la improcedència, per exemple, quan hi hagi de prevaler la llibertat d'expressió i/o d'informació. En qualsevol cas, la norma assenyala:

1. L'interessat té dret a aconseguir la supressió de les dades personals que el concerneixen, sense dilació indeguda i per part del responsable del tractament, el qual està obligat a suprimir sense dilació indeguda les dades personals quan es doni alguna de les circumstàncies següents:

- a) les dades personals ja no són necessàries en relació amb els fins per als quals van anar recollides o tractades d'una altra manera;
- b) l'interessat retira el consentiment en què es basa el tractament de conformitat amb l'article 6, apartat 1, lletra a), o l'article 9, apartat 2, lletra a), i aquest consentiment no es basa en un altre fonament jurídic;
- c) l'interessat s'oposa al tractament de conformitat amb l'article 21, apartat 1, i no hi prevalen altres motius legítims per al tractament, o l'interessat s'oposa al tractament de conformitat amb l'article 21, apartat 2;
- d) les dades personals han estat tractades il·lícitament;
- e) les dades personals han de suprimir-se per complir una obligació legal establerta en el dret de la Unió o dels estats membres que s'apliqui al responsable del tractament;
- f) les dades personals s'han obtingut en relació amb l'oferta de serveis de la societat de la informació esmentats en l'article 8, apartat 1.

2. Quan hagi fet públiques les dades personals i estigui obligat, en virtut del que disposa l'apartat 1, a suprimir aquestes dades, el responsable del tractament, tenint en compte la tecnologia disponible i el cost d'aplicar-la, adoptarà mesures raonables, incloses mesures tècniques, amb vista a informar els responsables que tractin les dades personals de la sol·licitud de l'interessat de supressió de qualsevol enllaç a aquestes dades personals, o qualsevol còpia o rèplica d'aquestes dades.

3. Els apartats 1 i 2 no s'apliquen quan el tractament sigui necessari:

- a) per exercir el dret a la llibertat d'expressió i informació;
- b) per complir una obligació legal que requereixi el tractament de dades imposada pel dret de la Unió o dels estats membres que s'apliqui al responsable del tractament, o per complir una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable;
- c) per raons d'interès públic en l'àmbit de la salut pública de conformitat amb l'article 9, apartat 2, lletres h) i i), i apartat 3;
- d) amb fins d'arxiu en interès públic, fins d'investigació científica o històrica o fins estadístics, de conformitat amb l'article 89, apartat 1, en la mesura en què el dret indicat en l'apartat 1 pugui impossibilitar o obstaculitzar greument l'èxit dels objectius d'aquest tractament, o
- e) per formular, exercir o defensar reclamacions.

Alhora, en el mateix article 17 de l'RGPD, es fa una referència al «dret a l'oblit», que es vincula amb el mateix dret de supressió.

L'AEPD va ser PIONERA en considerar que el tractament de dades que fan els motors de cerca d'Internet, com ara Google, Bing o Yahoo, està sotmès a les normes de protecció de dades de la Unió Europea, i que els ciutadans poden sol·licitar, sota certes condicions, que els enllaços a les seves dades personals no apareguin en els resultats d'una cerca realitzada pels seus noms i llinatges. Aquesta tesi propugnada per l'AEPD va ser avalada el 2014 pel Tribunal de Justícia de la Unió Europea, i es va popularitzar amb la denominació de «dret a l'oblit». En essència, el «dret a l'oblit» suposa el següent:

- L'aplicació dels drets de supressió i oposició als cercadors d'internet per

impedir la difusió de la informació quan és obsoleta o no té rellevància ni interès públic.

- Si s'estima la pretensió de l'interessat, la informació no apareixerà en els resultats de cerques, però –llevat que l'«editor» (font original) adopti mesures sobre aquesta qüestió– seguirà publicada en la font original.
- L'exercici d'aquest dret, i la seva eventual atenció, s'han de valorar cas a cas per aconseguir un equilibri entre els diferents drets i interessos en joc.
- Si els responsables dels cercadors d'internet deneguen la pretensió d'un interessat, aquest pot presentar una reclamació davant l'Agència.
- Els principals cercadors d'internet han habilitat formularis per facilitar el seu exercici. També poden obtenir-se aquests formularis i/o enllaços a la secció web de l'Agència dedicada al «dret a l'oblit».
- L'interessat pot exercir aquest dret davant els cercadors sense necessitat d'acudir a la font original de publicació.

Pel que fa a l'eliminació de fotos i vídeos que han estat publicats a Internet sense el consentiment dels interessats, també es pot exercir el dret de supressió.

Per a això l'interessat ha d'adreçar-se al responsable que hagi publicat la informació en la xarxa, acreditar la seva identitat, indicar els enllaços on apareixen els vídeos i les fotos, i sol·licitar-ne l'eliminació.

D'altra banda, les xarxes socials més populars ofereixen serveis d'ajuda que permeten posar en el seu coneixement, a través dels seus propis formularis, quan s'ha vulnerat la privacitat o s'han bolcat continguts inapropiats.

Amb la finalitat de facilitar el seu exercici, en la pàgina web de l'AEPD, en el Canal Ciutadà, existeix un apartat específic sobre [Eliminar vídeos i fotos d'Internet](#), amb enllaços als serveis d'ajuda esmentats de les xarxes socials més utilitzades.

Finalment, ha de tenir-se en compte que la LOPDGDD en el títol X sobre garantia dels drets digitals ha regulat el dret a l'oblit en les cerques d'Internet i en les xarxes socials en els termes següents:

Article 93. Dret a l'oblit en cerques d'Internet.

1. Qualsevol persona té dret que els motors de cerca a Internet eliminin de les llistes de resultats que s'obtinguin després d'una cerca efectuada a partir del seu nom els enllaços publicats que continguin informació relativa a aquesta persona quan siguin inadequats, inexactes, no pertinents, no actualitzats o excessius o ho hagin esdevingut pel transcurs del temps, tenint en compte els fins per als quals es van recollir o van tractar, el temps transcorregut i la naturalesa i interès públic de la informació.

S'ha de procedir de la mateixa manera quan les circumstàncies personals que, si escau, invoqui l'afectat evidencin la prevalença dels seus drets sobre el manteniment dels enllaços pel servei de cerca a Internet.

Aquest dret subsisteix encara que sigui il·lícita la conservació de la informació publicada al lloc web al qual s'adreça l'enllaç i no s'esborri prèviament o simultàniament.

2. L'exercici del dret al qual es refereix aquest article no impedeix l'accés a la informació publicada al lloc web utilitzant altres criteris de cerca diferents del nom de qui exerceix el dret.

Article 94. Dret a l'oblit en serveis de xarxes socials i serveis equivalents.

1. Qualsevol persona té dret que siguin suprimides, simplement sol·licitant-ho, les dades personals que hagi facilitat per ser publicades per serveis de xarxes socials i serveis de la societat de la informació equivalents.

2. Qualsevol persona té dret que siguin suprimides les dades personals que la concerneixin i que hagin estat facilitades per tercers per ser publicades pels serveis de xarxes socials i serveis de la societat de la informació equivalents quan siguin inadequades, inexactes, no pertinents, no actualitzades o excessives o ho hagin esdevingut pel transcurs del temps, tenint en compte els fins per als quals es van recollir o van tractar, el temps transcorregut i la naturalesa i interès públic de la informació.

De la mateixa manera cal suprimir aquestes dades quan les circumstàncies personals que, si escau, invoqui l'afectat evidencin la prevalença dels seus drets sobre el manteniment de les dades pel servei.

S'exceptuen del que disposa aquest apartat les dades que hagin estat facilitades per persones físiques en l'exercici d'activitats personals o domèstiques.

3. En cas que un afectat exerceixi el dret pel que fa a dades que hagin estat facilitades al servei, per ell o per tercers, mentre era menor d'edat, el prestador les ha de suprimir sense dilació pel simple fet que li ho sol·liciti, sense necessitat que es donin les circumstàncies esmentades en l'apartat 2.

2.7. DRET A LA LIMITACIÓ DEL TRACTAMENT

L'RGPD reconeix en l'article 18 aquest nou dret –a la «LIMITACIÓ DEL TRACTAMENT»–, que pot exercir-se quan es compleixi alguna de les condicions següents:

- a) l'interessat impugni l'exactitud de les dades personals, durant un termini que permeti al responsable verificar-ne l'exactitud;
- b) el tractament sigui il·lícit i l'interessat s'oposi a la supressió de les dades personals i en sol·liciti en el seu lloc la limitació de l'ús;
- c) el responsable ja no necessiti les dades personals per als fins del tractament, però l'interessat les necessiti per formular, exercir o defensar reclamacions;
- d) l'interessat s'hagi oposat al tractament en virtut de l'article 21, apartat 1, mentre es verifica si els motius legítims del responsable prevalen sobre els de l'interessat.

L'apartat 2 del mateix article 18 disposa que «quan el tractament de dades personals s'hagi limitat en virtut de l'apartat 1, aquestes dades només podran ser objecte de tractament, a excepció de la seva conservació, amb el consentiment de l'interessat o per a formular, exercir o defensar reclamacions, o amb vista a la protecció dels drets d'una altra persona física o jurídica o per raons d'interès públic important de la Unió o d'un determinat estat membre».

Finalment, d'acord amb l'apartat 3, «el responsable ha d'informar l'interessat que hagi obtingut la limitació del tractament de conformitat amb l'apartat 1, abans que s'aisequi aquesta limitació». La LOPDGDD en l'article 16 obliga que quan el tractament de les dades personals estigui limitat «ha de constar clarament en els sistemes d'informació del responsable».

2.8. DRET DE PORTABILITAT DE LES DADES

L'RGPD reconeix aquest nou dret que –en la pràctica– suposa que els interessats pels tractaments poden sol·licitar la recuperació de les dades personals que estan sent tractades de manera automatitzada per un determinat responsable per tal de traslladar-les a un altre responsable de la seva elecció.

En conseqüència, el dret a la portabilitat de les dades (art. 20 de l'RGPD) implica el dret a rebre les dades personals facilitades en un format estructurat, d'ús comú i lectura mecànica, i poder transmetre-les a un altre responsable del tractament, sense que ho impedeixi el responsable al qual se les hagi facilitat, sempre que sigui tècnicament possible.

Aquest dret té cabuda quan el tractament es basa en el consentiment de conformitat amb l'article 6, apartat 1, lletra *a*), o l'article 9, apartat 2, lletra *a*), o en un contracte de conformitat amb l'article 6, apartat 1, lletra *b*) i –a més– el tractament s'efectua per mitjans automatitzats.

Per tant, i respecte a la seva aplicació en els tractaments en les administracions públiques, ha de tenir-se en compte que en la majoria de supòsits aquests tractaments es legitimen partint del compliment d'una llei o d'una missió d'interès públic o en l'exercici de poders públics i, per tant, no s'aplica a aquest tractament.

L'interessat té dret que les dades personals es transmetin directament de responsable a responsable quan sigui tècnicament possible, i el seu reconeixement i efectes no obstenen a l'exercici del dret de supressió.

2.9. DRET D'OPOSICIÓ I DECISIONS INDIVIDUALITZADES

D'acord amb l'article 21 de l'RGPD, el dret d'oposició pot exercir-se en qualsevol moment, per motius relacionats amb la situació particular de l'interessat, cas en el qual ha de cessar el tractament de les dades realitzat pel responsable, llevat que s'acrediti un interès legítim o sigui necessari per a exercir o defensar reclamacions. Així mateix, pot exercir-se quan el tractament tingui per objecte la mercadotècnia directa.

L'interessat té dret a oposar-se en qualsevol moment, per motius relacionats amb la seva situació particular, que determinades dades personals que el concerneixen siguin objecte d'un tractament basat en «el compliment d'una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable del tractament», o bé quan «el tractament és necessari per a la satisfacció d'interessos legítims perseguits pel responsable del tractament o per un tercer, sempre que sobre aquests interessos no prevalguin els interessos o els drets i llibertats fonamentals de l'interessat que requereixin la protecció de dades personals, en particular quan l'interessat sigui un infant», inclosa l'elaboració de perfils.

En aquests supòsits, el responsable del tractament ha de deixar de tractar les dades personals, llevat que acrediti motius legítims imperiosos per al tractament que prevalguin sobre els interessos, els drets i les llibertats de l'interessat, o per formular, exercir o defensar reclamacions.

Quan el tractament de dades personals tingui per objecte el màrqueting directe, l'interessat té dret a oposar-se en qualsevol moment al tractament de les dades personals que el concerneixen, inclosa l'elaboració de perfils en la mesura en què estigui relacionada amb el màrqueting esmentat. Quan l'interessat s'oposi al tractament amb fins de màrqueting directe, les dades personals deixaran de ser tractats per a aquestes fins.

A tot estirar en el moment de la primera comunicació amb l'interessat, se l'informarà explícitament de l'atenció del dret d'oposició, el qual serà presentat clarament i al marge de qualsevol altra informació.

En el context de la utilització de serveis de la societat de la informació, i no obstant el que disposa la Directiva 2002/58/CE, l'interessat podrà exercir el dret a oposar-s'hi per mitjans automatitzats que apliquin especificacions tècniques.

Quan les dades personals es tractin amb fins d'investigació científica o històrica o fins estadístics, l'interessat té dret, per motius relacionats amb la seva situació particular, a oposar-se al tractament de dades personals que el concerneixen, llevat que sigui necessari per complir una missió realitzada per raons d'interès públic.

Finalment, en cas d'exercici del dret d'oposició per un afectat al tractament de les seves dades personals amb fins d'investigació i estadístics, l'EXCEPCIÓ a aquest només pot basar-se en clares raons d'interès públic.

Un altre exemple és l'exercici del dret d'oposició a la publicació de les dades personals de l'afectat en butlletins o diaris oficials, així com en llocs web institucionals i en altres canals electrònics o telemàtics administratius, que pot fonamentar-se en l'existència d'un motiu legítim i fundat, referit a la situació personal concreta d'aquest afectat i basat en:

- L'elecció indeguda, per part del responsable del tractament, d'una forma de publicació de les dades personals que suposi un nivell més alt de publicitat del que aquest afectat hagi de suportar en consideració a les circumstàncies concurrents, sempre que una llei no disposi altrament.
- La publicació per part del responsable del tractament de dades excessives en consideració a la tipologia de les dades i al nivell de protecció especial dispensada per l'ordenament jurídic a les dades personals publicades, sempre que una llei no disposi altrament.
- El manteniment de la publicació de les dades personals per part del responsable del tractament quan aquesta publicació hagi deixat de ser necessària o pertinent per als fins per als quals s'hagi realitzat.

Per la seva banda, el dret A NO SER OBJECTE DE DECISIONS INDIVIDUALITZADES BASADES ÚNICAMENT EN TRACTAMENTS AUTOMATITZATS es recull en l'ARTICLE 22 de l'RGPD.

Tot interessat té dret a no ser objecte d'una decisió basada únicament en el tractament automatitzat de la seva informació de caràcter personal, INCLOENT-HI L'ELABORACIÓ DE PERFILS, que li produeixi efectes JURÍDICS o l'afecti significativament de manera similar.

Les EXCEPCIONS a aquest dret es concreten en els supòsits en què aquest tractament sigui necessari per signar o executar un contracte, estigui permès pel dret de la UE o dels estats membres -amb mesures adequades per salvaguardar els drets i les llibertats del titular de les dades- o bé existeixi consentiment explícit del titular de les dades.

En aquests casos, l'Administració pública RESPONSABLE DEL TRACTAMENT HA D'ADOPTAR LES MESURES ADEQUADES per salvaguardar els drets i les llibertats i els interessos legítims de l'interessat i, com a mínim, el dret a obtenir intervenció humana per part del responsable, a expressar el seu punt de vista i a impugnar la decisió.

Les decisions a què es refereixen les «EXCEPCIONS» NO PODEN BASAR-SE EN LES CATEGORIES ESPECIALS DE DADES PERSONALS, LLEVAT DELS supòsits expressament taxats en l'article 9, apartat 2, lletra a) o g) de l'RGPD, cosa que requereix –en qualsevol cas– que s'adoptin les mesures adequades per salvaguardar els drets i les llibertats.

Un exemple de tractament –que té com a finalitat adoptar una decisió referida a un ciutadà, basat únicament en un tractament automatitzat de les seves dades personals– és quan un programa informàtic proposa una decisió que afecta el ciutadà, analitzant les seves dades de caràcter personal per tal d'avaluar la seva capacitat econòmica, la seva manera de viure, el seu rendiment laboral o la seva capacitat de crèdit.

2.10. LIMITACIONS DE L'EXERCICI DE DRETS

En l'RGPD s'estableix una sèrie de limitacions de l'exercici dels drets dels interessats, l'abast de les quals es concreta –en la pràctica– en una sèrie d'excepcions a l'exercici dels drets del capítol III del mateix RGPD, i dels principis recollits en l'article 5 –dins el capítol 2–, quan es vinculin a aquests drets.

En l'article 23, l'RGPD ofereix un catàleg dels supòsits que justifiquen les limitacions de l'exercici de drets, que –en essència– responen als supòsits que es recullen en la Directiva 95/46/CE –article 13.1. Com a novetats destacables, es fa una referència als «objectius importants d'interès públic general» i no només als de caràcter econòmic o financer, així com a la protecció de la independència judicial, i a l'execució de sentències (per bé que s'indica –de demandes civils).

L'existència d'aquestes limitacions requereix que siguin formulades per la llei, que respecti els drets i les llibertats fonamentals. Així mateix, s'exigeix que es tracti d'una mesura necessària i proporcionada en una societat democràtica per a l'èxit dels objectius; en l'apartat 2 del mateix article 23 de l'RGPD es fixa expressament el contingut mínim d'aquesta disposició per assegurar l'establiment de les garanties adequades.

Article 23. Limitacions (RGPD)

1. El Dret de la Unió o dels estats membres que s'apliqui al responsable o l'encarregat del tractament pot limitar, a través de mesures legislatives, l'abast de les obligacions i dels drets que s'estableixen en els articles 12-22 i l'article 34, així com en l'article 5 en la mesura en què les seves disposicions es corresponguin amb els drets i les obligacions que s'estableixen en els articles 12-22, quan aquesta limitació respecti en el que és essencial els drets i llibertats fonamentals i sigui una mesura necessària i proporcionada en una societat democràtica per salvaguardar:

- a) la seguretat de l'Estat;
- b) la defensa;
- c) la seguretat pública;
- d) la prevenció, la investigació, la detecció o l'enjudiciament d'infraccions penals o l'execució de sancions penals, incloent-hi la protecció davant amenaces a la seguretat pública i la seva prevenció;
- e) altres objectius importants d'interès públic general de la Unió o d'un estat membre, en particular un interès econòmic o financer important de la Unió o d'un estat membre, incloent-hi els àmbits fiscal, pressupostari i monetari, la sanitat pública i la seguretat social;
- f) la protecció de la independència judicial i dels procediments judicials;
- g) la prevenció, la investigació, la detecció i l'enjudiciament d'infraccions de normes deontològiques en les professions regulades;
- h) una funció de supervisió, inspecció o reglamentació vinculada, fins i tot ocasionalment, amb l'exercici de l'autoritat pública en els casos que s'estableixen en les lletres a) a e) i g);
- i) la protecció de l'interessat o dels drets i llibertats d'altres;
- j) l'execució de demandes civils.

2. En particular, qualsevol mesura legislativa indicada en l'apartat 1 ha de contenir com a mínim, si escau, disposicions específiques relatives a:

- a) la finalitat del tractament o de les categories de tractament;
- b) les categories de dades personals de què es tracta;
- c) l'abast de les limitacions establertes;
- d) les garanties per evitar accessos o transferències il·lícits o abusius;
- e) la determinació del responsable o de categories de responsables;
- f) els terminis de conservació i les garanties aplicables tenint en compte la naturalesa de l'abast i els objectius del tractament o les categories de tractament;
- g) els riscos per als drets i les llibertats dels interessats, i
- h) el dret dels interessats a ser informats sobre la limitació, llevat de si pot ser perjudicial per als fins de la limitació.